

Beoordelingsmodel voor de vragen

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1

1 maximumscore 2

- a. Nero 1
  - b. (Het voorbeeld betreft Augustus en) Nero behoort tot de familie van Augustus / tot het Iulisch-Claudische huis 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

2 maximumscore 2

- a. (a) principatu (suo) (regel 2) / princeps (regel 2) (in communi quidem) republica (regel 3) 1
  - b. Voordat hij keizer was / In de tijd van de republiek was Augustus wreed; toen hij keizer was geworden werd hij mild 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerkingen

- *Bij a. alleen een scorepunt toekennen wanneer de twee citaten die de verschillende staatsvormen aanduiden juist zijn.*
- *Bij b. alleen een scorepunt toekennen wanneer beide elementen van het antwoord juist zijn.*

3 maximumscore 1

(unus ex) consciis (deferebat) (regel 9-10)

4 C

5 maximumscore 2

- Eerst beschrijft hij de gedachten van Augustus / Eerst geeft hij de gedachten van Augustus indirect weer / door middel van A.c.l.'s weer 1
  - Daarna laat hij Augustus hardop zijn gedachten uitspreken / Daarna geeft hij de gedachten van Augustus letterlijk / in de directe rede weer 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

6 maximumscore 2

Twee van de volgende antwoorden:

- Cinna is van adel.
- Cinna is de kleinzoon van Pompeius.
- Cinna is nog niet eerder op een misdrijf betrappt.
- Cinna is nog jong.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

7 maximumscore 1

incolume (regel 17)

Eindexamen vwo Latijn 2013-I

havovwo.nl

Vraag	Antwoord	Scores
8	maximumscore 1 analogie (als argument) <i>Opmerking</i> <i>Niet fout rekenen wanneer als antwoord is gegeven 'voorbeeld'.</i>	
9	maximumscore 2 <ul style="list-style-type: none"> • a. Severitate (regel 26) • b. clementia (regel 29) <i>Opmerking</i> <i>Niet fout rekenen wanneer bij b. als antwoord is gegeven 'ignosce (regel 29)'.</i>	1 1
10	maximumscore 2 Twee van de volgende antwoorden: <ul style="list-style-type: none"> – Hij zegt de bijeenkomst die hij met vrienden had afgesproken af. – Hij laat uitsluitend Cinna bij zich roepen. – Hij stuurt alle anderen weg. Of woorden van overeenkomstige strekking. <i>Opmerking</i> <i>Niet fout rekenen wanneer als één van de antwoorden is gegeven 'er stonden slechts twee stoelen'.</i>	
11	maximumscore 2 <ul style="list-style-type: none"> • a. Cinna • b. medestanders/aanhangers van Augustus <i>Opmerkingen</i> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Niet fout rekenen wanneer bij b. als antwoord is gegeven 'tegenstanders/vijanden van Cinna'.</i> – <i>Wanneer bij b. als antwoord is gegeven 'zichzelf/Augustus' geen scorepunt toekennen.</i>	1 1
12	maximumscore 2 <ul style="list-style-type: none"> – Augustus heeft het leven van Cinna gespaard. – Augustus heeft hem zijn bezit/erfenis laten behouden. – Augustus heeft hem een priesterschap verleend. Of woorden van overeenkomstige strekking. indien drie antwoorden juist zijn indien twee antwoorden juist zijn indien één of geen antwoord juist is	2 1 0

Eindexamen vwo Latijn 2013-I

havovwo.nl

Vraag	Antwoord	Scores
13	maximumscore 2	
	• a. locum (regel 43)	1
	• b. diem (regel 43)	1
14	maximumscore 2	
	• a. Een aanslag voorbereiden (op Augustus)	1
	• b. Hij/Cinna wil zelf keizer worden / de macht overnemen	1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	
15	maximumscore 2	
	• a. Het gegeven dat hij een proces verliest door (toedoen van) een vrijgelaten slaaf / dat hij zijn eigen huis niet kan beschermen	1
	• b. stolidi ingenii virum (regel 8)	1
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Niet fout rekenen wanneer bij b. alleen als antwoord is gegeven 'stolidi (ingenii) (regel 8)'.</i>	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Tekst 2

16 maximumscore 3

- a. Mensen houden ons in de gaten (terwijl ongelukken ons toevallig overkomen) / doen ons met opzet kwaad 1
- b. Het gevaar van de kant van mensen is dagelijks aanwezig (terwijl ongelukken maar zelden voorkomen) 1
- c. De aanval van mensen komt onverwacht/onaangekondigd (terwijl ongelukken van te voren een signaal afgeven) 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

17 C

18 maximumscore 1

Het derde deel / nullum blandius

19 maximumscore 1

hominum (a) effigies (b) animos (b) ferarum (a) (regel 10)

20 maximumscore 2

- Wilde dieren worden door noodzaak/honger/angst gedreven (anderen aan te vallen) 1
- Mensen scheppen er genoeg in (anderen aan te vallen) 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

21 maximumscore 2

- Seneca staat hier emoties toe / Seneca hecht hier belang aan zaken die voor- en nadelig zijn, 1
- terwijl apatheia (het vrij zijn van emoties) het ideaal van de Stoa is / terwijl deze zaken volgens de Stoa tot de indifferentia / de zaken die er niet toe doen behoren 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

22 maximumscore 2

- a. sapiens 1
- b. proficiens 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Beoordelingsmodel voor de vertaling

- Kolon 23**
- 23 **maximumscore 2**
Quis sine querella moritur?
Wie sterft (er) zonder (jammer)klacht?
- Kolon 24**
- 24 **maximumscore 2**
Quis extremo die dicere audet:
Wie durft op de laatste dag te zeggen:
- extremus** elke andere betekenis dan 'laatste' of een synoniem daarvan 0
extremo die op het einde van de dag 0
audet niet vertaald als vorm van **audeo** 0
- Kolon 25**
- 25 **maximumscore 1**
Vixi
Ik heb geleefd
- Niet fout rekenen: Ik leefde
- Kolon 26**
- 26 **maximumscore 1**
et (kolon 27) cursum peregi
en ik heb de koers/baan volbracht
- Niet fout rekenen: **peregi** ik volbracht
cursus elke andere betekenis dan 'koers/baan' of een synoniem daarvan 0
perago elke andere betekenis dan 'volbrengen' of een synoniem daarvan 0
- Kolon 27**
- 27 **maximumscore 2**
quem dederat fortuna
die het lot had gegeven
- Niet fout rekenen: die door het lot was/is gegeven
Niet fout rekenen: **dederat** heeft gegeven / gaf
Niet fout rekenen: **do** in handen geven

Vraag	Antwoord	Scores
28	<p>Kolon 28 maximumscore 2 Quis non recusans, quis non gemens exit? Wie sterft niet terwijl hij zich verzet, wie (sterft) niet terwijl hij zucht?</p> <p>Niet fout rekenen: Wie sterft terwijl hij zich niet verzet, terwijl hij niet zucht Niet fout rekenen: Wie verzet zich niet, zucht niet wanneer hij sterft Niet fout rekenen: recuso weigeren</p>	
29	<p>Kolon 29 maximumscore 1 Atqui hoc ingrati est: (Maar) toch is dit kenmerkend voor een ondankbaar mens:</p> <p>Niet fout rekenen: atqui nu echter / zeer zeker / daarentegen</p>	
30	<p>Kolon 30 maximumscore 2 non esse contentum praeterito tempore. niet tevreden (te) zijn met de verstreken/voorbij(gegan)e tijd.</p> <p>Niet fout rekenen: praeterito tempore vertaald als ablativus absolutus (nadat de tijd verstreken is)</p>	
31	<p>Kolon 31 maximumscore 1 Semper pauci dies erunt, Altijd zullen de dagen (te) weinig zijn / Altijd zullen er (te) weinig dagen zijn,</p> <p>Niet fout rekenen: erunt zijn</p>	
32	<p>Kolon 32 maximumscore 1 si illos numeraveris. als je deze/die/ze geteld zult hebben / zult/zou/gaat tellen / hebt geteld / telt.</p> <p>Niet fout rekenen: numero opsommen</p>	
33	<p>Kolon 33 maximumscore 1 Cogita Bedenk</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
34	<p>Kolon 34 maximumscore 2 non esse summum bonum in tempore. dat het hoogste/grootste goed niet afhangt van tijd.</p> <p>Niet fout rekenen: non verbonden met Cogita (kolon 33): Denk niet dat ...</p> <p><i>De woorden Quantumcumque est, boni consules zijn voorvertaald.</i></p>	
35	<p>Kolon 35 maximumscore 2 Ut prorogetur tibi dies mortis, Ook al wordt de dag van de dood voor jou / de dag van jouw dood uitgesteld,</p>	
36	<p>Kolon 36 maximumscore 1 nihil proficitur ad felicitatem, niets wordt toegevoegd aan (je/het) geluk / er wordt niets toegevoegd aan (je/het) geluk,</p> <p>Niet fout rekenen: het voegt niets toe aan (je/het) geluk</p>	
37	<p>Kolon 37 maximumscore 2 quoniam mora non fit beatior vita, sed longior. omdat het/je leven door uitstel niet gelukkiger wordt, maar langer.</p> <p>mora vertaald als ablativus comparationis</p>	0
38	<p>Kolon 38 maximumscore 1 Quanto satius est gratum adversus perceptas voluptates Hoeveel beter is het om vol dankbaarheid wegens gekregen/genoten genoegens/genot</p>	
39	<p>Kolon 39 maximumscore 1 non aliorum annos computare, niet de jaren van (de) anderen te tellen,</p> <p>Niet fout rekenen: aliorum van een ander</p>	

Eindexamen vwo Latijn 2013-I

havovwo.nl

Vraag	Antwoord	Scores
	Kolon 40	
40	maximumscore 2 sed suos benigne aestimare et in lucro ponere! maar zijn/de eigen jaren welwillend/mild te waarderen/beoordelen en als winst te beschouwen!	
	Niet fout rekenen: suos je (eigen) jaren / zijn jaren	
	suos hun	0
	benigne niet vertaald als bijwoord	0
	Kolon 41	
41	maximumscore 2 Hoc me dignum iudicavit deus, Dit vond (de) god mij waard(ig) / (De) god oordeelde dat ik dit waard was/ben,	
	Hoc hierdoor	0
	Kolon 42	
42	maximumscore 1 hoc satis est. dit is voldoende.	
	hoc hierdoor	0
	Wanneer ook in kolon 41 hoc met 'hierdoor' is vertaald, hier niet meer aanrekenen.	
	Kolon 43	
43	maximumscore 1 Potuit plus, Hij had meer kunnen geven,	
	Kolon 44	
44	maximumscore 1 sed hoc quoque beneficium est. maar dit is ook / ook dit is een gunst/weldaad.	
	hoc hierdoor	0
	Wanneer ook in kolon 41 en/of in kolon 42 hoc met 'hierdoor' is vertaald, hier opnieuw aanrekenen tot een maximum van 2 scorepunten.	

Vraag	Antwoord	Scores
	Kolon 45	
45	maximumscore 2 Grati simus adversus deos, Laten wij dankbaar zijn / We moeten dankbaar zijn tegenover de goden, Niet fout rekenen: Grati simus Mogen we dankbaar zijn / We mogen dankbaar zijn / We zouden dankbaar kunnen zijn / We kunnen dankbaar zijn	
	Grati simus we zijn dankbaar	0
	gratus elke andere betekenis dan 'dankbaar' of een synoniem daarvan	0
	Kolon 46	
46	maximumscore 2 grati adversus homines, grati adversus eos, dankbaar tegenover de mensen, dankbaar tegenover hen, gratus elke andere betekenis dan 'dankbaar' of een synoniem daarvan Wanneer ook in kolon 45 gratus onjuist is vertaald, hier niet meer aanrekenen.	0
	Kolon 47	
47	maximumscore 2 qui aliquid nobis praestiterunt. die ons iets hebben gegeven / iets voor ons tot stand hebben gebracht / iets voor ons hebben betekend. praesto overtreffen	0

Bronvermeldingen

tekst 1	Seneca, De Clementia 1, 9
tekst 2	Seneca, Epistula ad Lucilium 103
tekst 3	Seneca, De Beneficiis 5, 17, 5-7